

“Нека дойде Банго Васил, Господи, със живот и здраве,
да сме живи, да сме здрави (името на човека) (ж., р.1936 г., лахо).

И тъй като Новата година е символичното начало на възраждащия се живот, то в много къщи сурвакарчетата се приемат и като “полазници”.

Фичери и лингурари събират *коледарски дружини*. И докато при фичерите има смесване на коледуване със сурвакане - дружината е само от ергени, то при лингурарите/ копанарите се отличава с карнавално-маскарадния си характер. В с. Ягода, Старозагорско млади мъже (задължително неженени) се маскират като булки, като циганки, намятат кожи, вземат дървени саби. Често в дружината се включват и жени, които също слагат маски. Лингурарите казват, че по този начин гонят злите сили (Иванова, Кръстев 2006: 262).

Копанар от с. Аксаково, Варненско, предците на когото са чергарствали в източните български земи, разказва: “Моята баба също коледуваше. Тя пееше заедно с мъжете. С неин братовчед, още един роднина, и тя една жена пееше.. С китка мушката и чемшир, вързани с червен конец. Баба ми, те ходеха възрастни хора... Ходят по роднини. В чужди къщи – не. Ний си ходехме само на нашите къщи...” Коледуването не носи значението на мъжката инициация, както при българите, затова в коледарската дружина е включвана и жена. Като пазител на традицията, заедно с мъжете, тя продължава оптимизма на празника в коледната нощ (Дечева 2004: 155).

Гергьовден (6 май) е най-обичаният празник. Почитането на светеца е свързано с легендата, че в ония времена, когато в жертва са се принасяли момчета, св. Георги се смилил, дал от своето стадо едно агне и спасил децата (Марушиакова, Попов 1993: 174). А че за тях това не е обикновен празник, отбелязват както поп Минчо Кънчев през 1864 г.: „... а ти иди в циганските колиби... и те имат „*какава*” днес и всеки по едно агне е заклал. Направи им молитва и благослови агнешката им жертва...” (Кънчев 1983: 188), така и д-р Александър Паспати*: „Този празник „честван само от тяхната раса” наричан „какава”, се чества през пролетта, когато циганите чергари вече са напуснали зимните си квартири и се събират на полето, близо до вода (извор или река), където разпъват своите шатри. Всеки циганин, глава на семейство, коли агне и кани всички на празнична трапеза, която е украсена с билки и цветя. В продължение на три последо-

* Д-р Александър Паспати е гръцки лекар, работещ в Константинопол, автор на първата книга за циганите в Османската империя, издадена през 1870 г.